

Három évszázada, 1718-ban emelték kollégiumi rangra a marosvásárhelyi schola particulát

FOTÓ: HAÁZ VINCE

Amikor kocsma volt az iskolában

A 300 éves református kollégiumra emlékeztek

● A 300 éves Református Kollégium, a diákok és tanáraik anyagi támogatása, könyvgyűjtés, tudományos tevékenység a 17. és 18. században volt többek közt a témája a Magyar Tudomány Napja tiszteletére szervezett marosvásárhelyi konferenciának.

ANTAL ERIKA

A tudományos ülésszakon a Teleki Téka alapítójának, Teleki Sámuel feleségének, gróf iktári Bethlen Zsuzsannának a könyvtáráról is szó esett. Lázok Klára, a könyvtár vezetője arról értekezett, hogy mikor és honnan szerezte be a férjét a hivatali állomásaira gyakran követő grófnő a kötetait, hogyan tágult az érdeklődési köre, és mi az, ami megkülönbözteti ezt a könyvtárat a többi magyar főúri női könyvtártól, amelyeknél jóval gazdagabb, problémaérzékenyebb, sokkal tágabb világlátást tükröz. Egyik érdekes darabja Bethlen Zsuzsanna könyvtárának az a kéziratos szakácskönyv, amelyről László Lóránt, a Borsos Tamás Egyesület elnöke beszélt. Rámutatott arra, hogy tiszta, feltmentes, tisztán megőrzött szakácskönyv, nagy valószínűség szerint másolat, amelyet soha nem használtak. Ez egy

tisztázati példány lehet, amelybe a korabeli szakácskönyvekből gyűjtötte össze a recepteket a tulajdonosa. A tartalma, a leírt ételreceptek alapján inkább a polgári konyha felé mutat, mintsem egy főúri felé. Teleki Sámuelék, bár rangjuk szerint főurak voltak, a szakácskönyv mégis puritán erényekkel bír, az alapanyagok mennyisége és változékonysága sem a nagyon gazdagok életmódját, étkezési szokásait tükrözi – mutatott rá a történész.

Az előadók között Simon Zsolt, a Román Akadémia marosvásárhelyi munkatársa a református kollégium 17. és 18. századi bevételeiről és kiadásairól készített dolgozatát ismertette. Felsorolta, hogy milyen adományokkal segítette a kollégium működését az erdélyi nemesiség, valamint a városi polgárság, illetve mire költötték a gabonadományokból és más forrásokból befolyt összegeket az iskola tanárai és diákjai, melyek voltak a nehezebb évek, illetve mikor és kik éltek a szokásostól eltérően valamivel

jobban. Mivel Marosvásárhelyen a víz századokon át ihatatlan volt, a lakosság – a város szélén sok szőlőssel rendelkezett – bort ivott. Ezt kihasználva, a kollégium udvarán is működött kocsma, amelynek legnagyobb hasznélvezői az úgynevezett szeniorok, mai szóval végzős diákok voltak. Megtörtént az is, hogy a haszon érdekében egyesek 14 évig is koptatták a kollégium padjait, mígnem a vezetőség úgy döntött, előre meghatározott mennyiségű fizetést ad a kocsma működtetőinek.

Pál-Antal Sándor történész, a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja, aki az 1848. novemberi császári-királyi megtorló jellegű megszállásról értekezett, az ülésszak végi összegzésében kitért arra is, hogy furcsamód senki nem ünnepelte meg méltó módon a marosvásárhelyi Református Kollégium 300 éves évfordulóját, holott az intézmény és hatása az erdélyi művelődésre megérdemelte volna ezt.

Gyilkosság miatt fizethet kártérítést az állam

Romániában egyedülálló ítélet született első fokon a tavaly januárban Marosvásárhelyen, az élettársa által meggyilkolt nő ügye kapcsán: a Fellebbviteli Bíróság kimondta, hogy az állami szervek felelősek a 26 éves nő haláláért, és 150 ezer eurós kártérítés kifizetésére kötelezte őket. A bíróság döntésének indoklását a Clujst.ro honlap kérte ki és jelentette meg.

A marosvásárhelyi 26 éves nő munkahelyén, az Egyesülés-negyedi bárban sebesítette meg halálosan élettársa egy vadászpuskával. A nő belehalt a sérüléseibe, maga után hagyva egy akkor majdnem hároméves gyermeket. A lövöldözésben megsérült a bár egyik vendége is. Az esetben nem mellékes azonban, hogy a halálesetet megelőzően az áldozat kétszer is jelentette a rendőrségnek, hogy volt élettársa megverte és halálosan megfenyegette. Elsőként január 16-án kért segítséget a 112-es sürgősségi hívószámon, illetve másnap látelvetet is készítetett a bántalmazásról, amit bevitt a rendőrségre. Élettársa ellen megkezdődött a bünygyi kivizsgálás. Aztán január 18-án a volt élettárs – barátaival együtt – a nő munkahelyére ment, meglökdöste az áldozatot, poharakat tört össze, asztalokat döntött fel. Akkor a helyszínen volt a nő édesanyja is, aki jelentette a bántalmazást és a cikuszta a 112-n. A munkahelyén történt bántalmazás után az áldozat újabb feljelentést tett volt élettársa ellen, és azt is leírta, hogy a férfi halálosan megfenyegette őt. Ügyvédhez fordult, hogy segítsen neki távollattási parancsot kérni. Erre azonban már nem került sor, mivel január 22-én a volt élettárs illegálisan birtokolt vadászfegyverével rálőtt a nőre, a 28 éves áldozat pedig a kórházban belehalt sérüléseibe.

A tettest kézre kerítették és bebörtönözték. Az áldozat szülei azonban – ügyvédekkel konzultálva – úgy értékelték, hogy az állami szervek nem

biztosították lányuk élethez való jogát. Azzal vádolták a Maros megyei és az országos rendőrséget, valamint a belügyminisztériumot, hogy semmit nem tettek az áldozat védelme érdekében, azon kívül, hogy iktatták az általa benyújtott feljelentéseket. Az ügyet elsőként a Maros Megyei Törvényszéken tárgyalták, ahol elutasították az áldozat szüleinek és gyermekének megbízásából benyújtott keresetet. A Fellebbviteli Bíróság azonban a november 22-én született ítéletében teljesen megváltoztatta az elsőfokú döntést, és többek között kimondta, a rendőrség illetékeseinek sürgősségi ügyként kellett volna kezelniük a bántalmazások sorozatát. A törvény lehetőséget biztosított volna, hogy 24 órára őrizetbe vegyék a tettest, de ez nem történt meg. A bíróság ugyanakkor kimondta, hogy a rendőrség alkalmazottai semmit nem tettek annak érdekében, hogy megvédjék az áldozatot. „Mivel elmulasztották, hogy hatékony eszközökkel lépjenek fel az áldozat feljelentése nyomán, az illetékesek semmissé tették a feljelentést, lehetővé téve a bántalmazások folytatását, ami végül az áldozat meggyilkolásába torkollott” – áll az indoklásban, amelyben megjegyzik, hogy az eset után jelent meg az az előírás, amely lehetővé teszi a sürgősségi távollattási végzés kibocsátását.

A november 22-én született döntés szerint a bíróság úgy határozott, hogy az állami szervek felelősek az áldozat haláláért, és kártérítést kell fizetniük: 100 ezer eurót az áldozat kifizának és 25–25 ezer eurót az áldozat szüleinek. Az ítélet nem végleges.

Egyébként Maros megyében az év első tíz hónapjában 118 távollattási végzést igényeltek, és 106 esetben meg is kapták.

Simon Virág

A tavaly január 22-ei gyilkosság tethelye a helyszínelés után

KORÁBBI FELVÉTEL: BODA L. GERGELY

Székelyhon
A VÁSÁRHÉLYI HÍRLAP

Marosszék napilapja,
az Erdélyi Média-tér Egyesület
médiaportfóliójának tagja.

Főszerkesztő: Kozán István

Főszerkesztő-helyettes: Kovács Eszter

Fiókszerkesztőség-vezető: Simon Virág

Fotórovat-vezető: Beliczay László

Tartalomigazgató: Szüszér Róbert

Ügyvezető igazgató: Zilahy Imre

Szerkesztőségtagok:

Antal Erika, Szász Cs. Emese, Szucher Ervin
(aktuális), Horváth Bálint Ottó (sport),
Haáz Vince (fotó)

Tördelőszerkesztő:
Tévéműsor, Szórakozás:

Csáki Ferenc, Smid Kitti

Gráf Botond

Szatmári Bence (0726-720 280)

E-mail: marketing@vasarhelyi-hirlap.ro

Mihály László, Tókos Attila

Reklám:

Lapterv: